

การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1
Participatory Management and School Effectiveness Under Non-
thaburi Primary Educational Service Area Office 1

วิบูลร นิลพิบูลย์*
นุชนรา รัตนศิริระประภา**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ
1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี
เขต 1 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1 3)
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ
ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง
คือ บุคลากรทางการศึกษา 140 คน จาก 28
โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิด

ของ สวอนส์เบิร์กและประสิทธิภาพของโรงเรียนตาม
แนวคิดของมอท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
คือความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานและการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของ เพียร์สัน
ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
ที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจาก
มากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระ
ในการปฏิบัติงาน การไว้วางใจกัน และการตั้งเป้า
หมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ประสิทธิภาพของ

*นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail. n.jiujitsu@gmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ประสิทธิผลของโรงเรียน

Abstract

The purposes of this study were to determine: 1) the Participatory management of schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 2) Effectiveness of schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, and 3) the relationship between the Participatory management and effectiveness of schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample were 140 school personnels from 28 schools. The instrument was opinionnaire, regarding the participatory management theory of Swansburg and concept of Mott on effectiveness of school. Data were statistically analyzed to determine frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and correlation coefficient.

The study revealed that 1) all aspects of participatory management were in the highest level; namely, commitment, autonomy, trust, and setting goals and objectives togetherness, respectively 2) all aspects of school effectiveness showing ability level was in the highest level; namely, ability to solve problem in the school, ability to change and develop the school, ability to create a positive attitude in students, and ability to make students have high academic achievement, respectively 3) The relationship between the participatory management and the effectiveness of schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 was statistically significant at the .01 level.

Keywords: Participatory Management , School Effectiveness.

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น ตัวชี้วัดที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารองค์กรบริหารองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ก็คือ ประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในศาสตร์ทางการบริหาร เป็นการแสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร (Etzioni, 1964: 8)

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีการกิจหลักสำคัญคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารและเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อน ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโคลิดา คล้ายหนองสรวง (Klainongsuang, 2015: 5) ที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ยังคงพบว่ามีปัญหาด้านการบริหารโรงเรียนและประสิทธิผลในภาพรวมของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร การย้ายของครู รวมทั้งระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่มากนัก ส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมของครู ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีข้อติดขัด ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับสูงกว่าระดับเขตพื้นที่ ระดับสังกัดและระดับประเทศ (Nonthaburi Primary Educational Service

Area Office 1, 2020: 12) แต่ยังเป็นแนวโน้มที่ภาพรวมของแต่ละรายวิชามีค่าเฉลี่ยลดลงในทุกๆปี จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1” เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดและใช้เป็นข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยโดยมุ่งศึกษาเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 สำหรับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้แนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg, 1996: 391-393) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การไว้วางใจกัน (trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (goals and objectives) 4)

ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (autonomy) ใน ส่วนของประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้แนวคิด ของมอทท์ (Mott, 1972: 75) ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทาง บวก (Positive Attitude) 3) ความสามารถในการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน (Flexibility)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 32 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 จำนวน

32 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 28 โรงเรียน โดย ได้จากการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) และใช้วิธีการ สุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) จำแนกตามอำเภอที่ตั้งของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 คือ อำเภอเมืองและอำเภอบางกรวย ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือผู้ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ครู จำนวน 2 คน และคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล ทั้งสิ้น 140 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

อำเภอ	ประชากร (โรง)	กลุ่ม ตัวอย่าง (โรง)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)				รวม (คน)
			ผอ./รอง ผอ./รท.	หัวหน้า กลุ่มงาน / กลุ่มสาระ	ครู	คณะกรรมการ สถานศึกษา ฯ	
อำเภอเมือง	22	19	19	19	38	19	95
อำเภอ บางกรวย	10	9	9	9	18	9	45
รวม	32	28	28	28	56	28	140

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิ

การศึกษา และตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบ ตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ตามแนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) ประกอบด้วยองค์ประกอบ

4 ประการ คือ 1)การไว้วางใจกัน (Trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ตามแนวคิดของ มอทท์ (Mott) มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (Positive Attitude) 3) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Flexibility)

แบบสอบถามความคิดเห็น ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale) (Likert, 1961)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ นำผลการศึกษามาประยุกต์ตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับงานวิจัย สร้างเป็นเครื่องมือโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป พบว่าจากผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 โรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค(Cronbach, 1984) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.910

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการตอบแบบสอบถามทาง google form เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามสำรองไว้อีกช่องทางหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว จึงดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูลลงรหัสและนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ระดับของการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต(Arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยนำค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981: 174)

3. วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (rxy) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จากโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 140 ฉบับ จากโรงเรียน 28 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และตำแหน่งปัจจุบัน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 62.86 เป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปีมากที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 30.71 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 29.29 รองลงมาคือมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.14 และน้อยที่สุดคือ มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 46.43 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน

5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.43 สำหรับตำแหน่งปัจจุบันพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตำแหน่งครู จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) มีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

(n=140)				
การบริหารแบบมีส่วนร่วม		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การไว้วางใจ (X_1)	4.58	0.49	มากที่สุด
2	ความยึดมั่นผูกพัน (X_2)	4.63	0.48	มากที่สุด
3	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_3)	4.53	0.51	มากที่สุด
4	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X_4)	4.60	0.48	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.59	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59 , S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความยึดมั่นผูกพัน (\bar{X} = 4.63 , S.D. = 0.48) ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (\bar{X} = 4.61 , S.D. = 0.48) ด้านการไว้วางใจ (\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.49) และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.51) เมื่อ

พิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.48 - 0.51 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มัธยเลขคณิต (\bar{X})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1

(n=140)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การไว้วางใจ (X_1)	4.58	0.49	มากที่สุด
2	ความยึดมั่นผูกพัน (X_2)	4.63	0.48	มากที่สุด
3	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_3)	4.53	0.51	มากที่สุด
4	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X_4)	4.60	0.48	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.59	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.63 , S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน (\bar{X} = 4.67 , S.D. = 0.43) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (\bar{X} = 4.67 , S.D.

= 0.46) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (\bar{X} = 4.60 , S.D. = 0.48) และความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (\bar{X} = 4.53 , S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.43 - 0.48 มีการกระจายข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1 โดย ภาพรวมและรายด้าน

(n=140)

ประสิทธิผล ของโรงเรียน	ความสามารถใน การผลิตนักเรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง (Y ₁)	ความสามารถใน การผลิตนักเรียนให้ มีเจตคติทางบวก (Y ₂)	ความสามารถใน การเปลี่ยนแปลง และพัฒนา โรงเรียน (Y ₃)	ความสามารถใน การแก้ปัญหา ภายในโรงเรียน (Y ₄)	ภาพรวม (Y _{tot})
การบริหาร แบบมีส่วนร่วม					
การไว้วางใจกัน(X ₁)	.732**	.764**	.788**	.786**	.824**
ความยึดมั่นผูกพัน (X ₂)	.696**	.729**	.764**	.759**	.791**
การตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ ร่วมกัน (X ₃)	.742**	.674**	.750**	.686**	.764**
ความมีอิสระในการ ปฏิบัติงาน (X ₄)	.812**	.758**	.808**	.790**	.849**
ภาพรวม (X _{tot})	.809**	.793**	.844**	.818**	.875**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_{tot}) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($r_{xy} = 0.875^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม (X₁-X₄) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y₁-Y₄) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X₄) กับความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y₁) มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก (r_{xy}

$= 0.812^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X₃) กับความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (Y₂) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.674^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1 ผลปรากฏดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นนทบุรีเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นกลุ่มผู้บริหารยุคใหม่ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การประสานงาน การประชุม การรายงานและติดตามผล เป็นต้น เริ่มต้นจากการที่ผู้บริหารมีความไว้วางใจในความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียน จึงเกิดกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมให้ครู ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ใช้การรับฟังความคิดเห็นมาเป็นข้อปรับปรุงในการพัฒนางาน ประกอบกับการที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความรักและมุ่งพัฒนาเพื่อให้โรงเรียนก้าวไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงเป็นความร่วมมือที่จะร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติงานในแต่ละปี นอกจากนี้การที่ผู้บริหารให้อิสระและโอกาสแก่ครูในการทำงานก็เป็นแรงกระตุ้นให้ครูรู้สึกมั่นใจในตนเองและมีความเชื่อมั่น ผูกพันรักและศรัทธาในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา นิลพันธ์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้านโดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือความยึดมั่นผูกพันความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและการไว้วางใจกันตามลำดับเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งการปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมอันดีงามอันจะนำไปสู่การบริหารแบบมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการทุกฝ่าย ทั้งนี้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานหนึ่งอาจมาจากการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดในการมีส่วนร่วมในการ

การรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การยึดมั่นผูกพันมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นลำดับแรกทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นอย่างดี ครูทุกคนจึงเกิดความยึดมั่นผูกพันที่ได้จากการพัฒนา การยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนเกิดจากการที่บุคลากรทุกคนในโรงเรียนรู้ถึงเป้าหมายและมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหาร เมื่อมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มีส่วนร่วมมากขึ้นบุคลากรทุกคนก็จะมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ ทำให้เกิดผลผลิตที่ดีในการทำงานมากขึ้น โรงเรียนจึงประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา สุขสมัย (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านความยึดมั่นผูกพันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดที่สูงที่สุดกว่าทุกๆ ด้านแต่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสามารถกล่าวได้ว่า การยึดมั่นผูกพันในโรงเรียนมีความสำคัญที่ส่งให้กระบวนการทำงานพัฒนาได้ดีขึ้น สามารถสร้างความรู้สึกที่ผูกพันกับโรงเรียนก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิศา ค้ายหนองสรวง (2558) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ในระดับสูง สามารถสรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การเป็นอย่างมากเพราะเมื่อผู้บริหารให้โอกาสแก่ครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร มีการทำงานที่เป็นอิสระทั้งด้านความคิดและอำนาจตัดสินใจเมื่อได้รับมอบหมายงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงาน ให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่โรงเรียน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีทักษะในการบริหารงานที่ดี มีกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ ผู้บริหารผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการมาอย่างเข้มข้น จึงมีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู บุคลากร นักเรียนตลอดจน

ชุมชนพื้นที่โดยรอบโรงเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน กระตุ้นให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ ตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่มีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมที่ตรงตามหลักสูตรโดยใช้ เทคโนโลยีในการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและ ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพด้วยเครื่องมือการ วัดผลที่ตรงตามศักยภาพของนักเรียน ครูสามารถ จัดกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติ ที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ ชาติได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้น ฐานร่วมกำหนดนโยบายและรับทราบข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียนด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง ที่หลากหลาย ส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของผู้ ปกครอง เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียนชุมชน และองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาโรงเรียน สอดคล้อง กับงานวิจัยของธัญญธรณ์ สิมมา (ธัญญธรณ์ สิมมา, 2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเวลากับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียง ลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การ จัดทำปฏิทินงาน การรู้จักปฏิเสธ การวางแผน การ จัดลำดับของกิจกรรม การควบคุมงานเอกสาร และ การบริหารจัดการเวลาที่ไร้ประโยชน์ 2) ประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าลำดับมัธยฐานเลขคณิต จากมากไปหาน้อย คือ การใส่ใจในงาน การคง อยู่ของนักเรียน คุณภาพโดยรวม ความพึงพอใจ

ในงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3) การบริหารเวลากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้าย ตามกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความ สามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีค่ามัธยฐาน เลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เกิดจากการที่ผู้บริหารมีทักษะในการแก้ปัญหาที่ ดี ทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันในการทำงานทั้ง การมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งเห็นได้ ชัดจากการที่ภาพรวมของคะแนนการสอบระดับ ชาติต่างๆของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานและสูงกว่าค่า เฉลี่ยระดับประเทศใน ทุกรายวิชา กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนในสังกัดประสบความสำเร็จตามที่ มุ่งหวัง ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาตนเองพร้อม ที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในทุกสภาวะการณ์ ครู มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ นักเรียนรู้จักการคิดแก้ปัญหา คิดอย่างเป็นระบบ คิดนอกกรอบแต่ยังคงยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อันดีตามหลักธรรมของศาสนา สอดคล้องกับงาน วิจัยของ อำนวยพร สอิ่งทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยคุณภาพ ชีวิตของผู้บริหารใช้ตามแนวคิดขององค์การยูเนส โก 5 ประการ ประกอบด้วย ด้านสภาพทั่วไปของ ชีวิต ด้านสังคมด้านเศรษฐกิจ ด้านความเป็นมนุษย์ และด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนประสิทธิผลของสถาน ศึกษาใช้ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออสเตน 7 ประการ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบ

และปลอดภัย พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง ท่วมท้นเวลาในการทำงาน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แยกพิจารณารายด้านพบในลักษณะเดียวกัน คือ อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คุณภาพชีวิตด้านสังคม คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิตอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 นำแนวคิดของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) ทั้ง 4 องค์ประกอบมาใช้ร่วมกับทักษะการบริหารอื่นๆตามบริบทของแต่ละโรงเรียน กล่าวคือ การไว้วางใจ การยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการมีอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ดังจะเห็นได้จากผลของการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อทุกคนในโรงเรียนมีรู้สึกถึงความยึดมั่นผูกพันจะมีผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย อีกประการหนึ่งคือหากผู้บริหารมีความไว้วางใจและสามารถทำให้ครู บุคลากร รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับ

โรงเรียนรับรู้ถึงการไว้วางใจที่ผู้บริหารมีต่อผู้ปฏิบัติ ก็จะส่งผลให้การทำงานราบรื่น มีประสิทธิภาพจนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับกัญญาวัลย์ ธารีบุญ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้คือ ความผูกพันต่อองค์กร การพัฒนาทีม การกระจายอำนาจ การไว้วางใจกัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ความเป็นอิสระในการบริหารองค์การและเข้าใจธรรมชาติขององค์การ 2) ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ คือ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ บรรยากาศการทำงานที่ปราศจากพิธีรีตอง การมีส่วนร่วม การรับฟังซึ่งกันและกัน ความไม่เห็นด้วยในทางบวก ความเห็นพ้องกัน การสื่อสารที่เปิดเผย บทบาทและการมอบหมายงานที่ชัดเจน ภาวะผู้นำร่วมความสัมพันธ์กับภายนอก รูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และการประเมินผลงานของตนเอง และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ ($r = 0.58$) ด้านความผูกพันต่อองค์กร ($r = 0.53$) และด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ($r = 0.43$) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริลักษณ์ แซ่โค้ว (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มสตรีราชฯ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า

- 1) การใช้อำนาจของผู้บริหารกลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ อำนาจข่าวสารข้อมูล อำนาจพึ่งพาและอำนาจจากความเชี่ยวชาญตามลำดับ
- 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนการทำงานให้มากขึ้น เช่น การ SWOT เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานให้บ่อยและเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าเดิมในทุกๆกิจกรรม โดยให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบร่วมกัน จากนั้นผู้บริหารนำข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อร่วมกันวางแผน รับรู้ข้อมูลด้านต่างๆของโรงเรียน นำไปสู่การร่วมมือที่ชัดเจนมากขึ้นตาม

ลำดับ นอกจากนี้ การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาจมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมให้ครูได้แสดงผลงานของตนเองให้ประจักษ์แก่สายตาชุมชน ผู้ปกครอง รวมถึงเพื่อนครูด้วยกัน เช่นโครงการประกวด Best practice กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการสร้างความภูมิใจให้เกิดแก่เจ้าของผลงานหรือกล่าวชื่นชมเมื่อสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จคล่องตามเป้าหมาย เป็นต้น

2. ความสามารถในการสร้างนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เพิ่มกระบวนการ Active learning ในทุกกิจกรรมการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ให้การช่วยเหลือและหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ในการกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การตั้งงบประมาณ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โดยดำเนินการให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรในการเข้าร่วมอบรมทางวิชาการหรือการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแต่ละโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การวิเคราะห์ผลสอบของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุง และโรงเรียนควรจัดให้ครูเข้ารับการอบรมทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21

3. จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของ

โรงเรียน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรเพิ่มความรู้ด้านการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้การไว้วางใจ ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความมีอิสระในการทำงาน นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 และเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งเป้าหมายไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานของครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1

3. ควรมีการทดสอบความแตกต่างของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไร

4. ควรศึกษาวิจัยที่มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน

5. ควรศึกษาวิจัยที่มีปัจจัยที่แตกต่างที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กนิษฐา สุขสมัย. (2558). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม”. วารสารธุรกิจปริทัศน์. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 7(2): 9-25.
- กัญวัลญ์ ธารีบุญ. (2557). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉันทวรรณ สิมมา. (2561). “การบริหารเวลากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นัยนา นิลพันธุ์. (2556). “คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูทิตา เครือวัลย์. (2555). “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายแก่งหลวงบวรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2”. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศิริลักษณ์ แซ่ไคว้. (2558). “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3”. งานนิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

โสภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. (2563). “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563” กลุ่มนโยบายและแผน.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 : นนทบุรี.

อำนวยการ สอิ่งทอง. (2556). “คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2560). “การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Best, W. J. (1981). **Research in Education**, 3rd ed. New Jersey: Prentice – Hall.

Cronbach, L.J. (1974). **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper & Row Publisher.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities” **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

Likert, R. (1961). **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill Book Company.

Mott, P. E. (1972). **The Characteristic of Effective Organizations**. New York : Harper and Row.

Swansburg, R. C. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers**, 2nd ed. Jones and Bartlett Publishers.

